Spis 1 Afs 30/2013 byl spojen se spisem 1 Afs 17/2013 a pod touto spisovou značkou bylo rozhodnuto takto:

1 Afs 17/2013 – 43

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **BS Park II. s. r. o.**, se sídlem Ostrovní 30/126, Praha 1, zastoupeného Mgr. Pavlem Wenzlem, advokátem se sídlem Na Příkopě 15, Praha 1, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, o žalobách proti rozhodnutím Finančního ředitelství v Českých Budějovicích ze dne 30. 8. 2012, čj. 5925/12-1200, ze dne 20. 3. 2012, čj. 1921/12-1200, ze dne 10. 10. 2012, čj. 7493/12-1200, ze dne 9. 11. 2012, čj. 8168/12-1200 a ze dne 30. 4. 2012, čj. 3405/12-1200, v řízení o kasačních stížnostech žalobce proti rozsudkům Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 1. 2013, čj. 10 Af 553/2012 – 69, ze dne 6. 2. 2013, čj. 10 Af 429/2012 – 83, ze dne 13. 3. 2013, čj. 10 Af 614/2012 – 44, ze dne 2. 4. 2013, čj. 10 Af 9/2013 – 54 a ze dne 13. 3. 2013, čj. 10 Af 486/2012 – 61,

takto:

I. Věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 1 Afs 17/2013, sp. zn. 1 Afs 22/2013, 1 Afs 30/2013, 1 Afs 33/2013 a 1 Afs 34/2013 **se spojují** ke společnému projednání. Nadále budou vedeny pod sp. zn. 1 Afs 17/2013.

II. Kasační stížnosti **se zamítají.**

III. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.
Vymezení věci

[1] Žalobce uzavřel se společností E.ON Distribuce, a. s. (dále jen „společnost E.ON“) smlouvu o dodávce elektřiny vyrobené z obnovitelného zdroje s převzetím závazku dodat elektřinu do elektrizační soustavy. Na základě uvedené smlouvy žalobce fakturoval distributorovi dodanou elektřinu, faktury však nebyly uhrazeny v plné výši, a to z důvodu, že společnost E.ON odvedla z fakturované částky odvod ve smyslu § 7a zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů) (dále jen „zákon o podpoře výroby elektřiny“). Žalobce proti uvedenému postupu brojil stížnostmi podle § 237 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu (dále jen „daňový řád“), které Finanční úřad v Českých Budějovicích (dále jen „správce daně“) zamítl. Odvolání žalobce proti zmíněným rozhodnutím Finanční ředitelství v Českých Budějovicích (dále jen „finanční ředitelství“) zamítlo rozhodnutími dne 30. 8. 2012, čj. 5925/12-1200 (ve vztahu k fakturám za měsíce říjen 2011, listopad 2011, prosinec 2011, leden 2012 a únor 2012), ze dne 20. 3. 2012, čj. 1921/12-1200 (ve vztahu k fakturám za měsíce červen 2011 a červenec 2011), ze dne 10. 10. 2012, čj. 7493/12-1200 (ve vztahu k faktuře za měsíc březen 2012), ze dne 9. 11. 2012, čj. 8168/12-1200 (ve vztahu k faktuře za měsíc duben 2012), a ze dne 30. 4. 2012, čj. 3405/12-1200 (ve vztahu k faktuře za měsíc srpen 2011 a září 2011). Finanční ředitelství uvedlo, že společnost E.ON jako plátce uvedeného odvodu postupovala v souladu se zákonem o podpoře výroby elektřiny.

[2] Proti zmíněným rozhodnutím finančního ředitelství podal žalobce žaloby ke krajskému soudu, který je výše označenými rozsudky zamítl a potvrdil tak závěry finančního ředitelství.

II.
Argumenty napadených rozsudků krajského soudu

[3] Krajský soud ve svých rozsudcích nejprve připomněl relevantní zákonnou úpravu. Novelou zákona o podpoře výroby elektřiny provedenou zákonem č. 402/2010 Sb. byl zaveden odvod za elektřinu ze slunečního záření vyrobenou v období od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2013 v zařízeních uvedených do provozu v době od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2010 (§ 7a zákona o podpoře výroby elektřiny). Poplatníkem odvodu je přitom výrobce elektřiny ze slunečního záření, tj. v tomto případě žalobce, a plátcem pak provozovatel přenosové soustavy, tj. společnost E.ON. Základem odvodu je částka bez daně z přidané hodnoty hrazená plátcem odvodu formou výkupní ceny, přičemž sazby činí 26 %. Plátce má povinnost srazit nebo odvod vybrat a odvést jej správci daně do 25 dnů po skončení odvodového období. Společnost E.ON proto podle názoru krajského soudu postupovala zcela v souladu se zákonem, pokud odvod srazila a odvedla jej správci daně.

[4] Soud uvedl, že právní úprava odvodu z výroby elektřiny ze slunečního záření byla podrobena přezkumu Ústavním soudem, který ve svém nálezu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/1,1 konstatoval, že tato úprava není protiústavní. Krajský soud odkázal

pokračování

na uvedený nález Ústavního soudu také v souvislosti s tvrzením žalobce o porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), Dodatkového protokolu k Úmluvě (dále jen „Dodatkový protokol“) a Listiny základních práv EU. Ústavní soud se totiž základními právy a svobodami, jako ochranou vlastnictví, zákazem diskriminace, svobodou podnikání, a výkladem právních norem zabýval i se zřetelem k mezinárodním smlouvám, kterými je Česká republika vázána. Poukázal například na Listinu základních práv EU, Dodatkový protokol či provedl mezinárodní komparaci judikaturních závěrů. Z hlediska mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, Ústavní soud neshledal, že daný zákon je v rozporu se základními zásadami demokratického a právního státu.

[5] Krajský soud dále konstatoval, že má-li placení odvodu oporu v zákoně, který je v souladu s ústavním pořádkem, pak se nelze dovolávat porušení § 5 odst. 1 daňového řádu. Podle soudu nebyla přiléhavá ani argumentace žalobce, že finanční orgány obou stupňů nerespektovaly mezinárodní smlouvy, neboť Ústavní soud neshledal rozpor dané právní úpravy s mezinárodními závazky České republiky.

[6] V napadeném rozsudku ze dne 2. 4. 2013, čj. 10 Af 9/2013 – 54, se krajský soud zabýval také požadavkem žalobce na předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU, přičemž odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2012, čj. 1 Afs 80/2012 – 40, ve kterém Nejvyšší správní soud důvod pro předložení předběžné otázky v této věci neshledal.

III.
Argumenty kasačních stížností

[7] Proti rozsudkům krajského soudu brojil žalobce (stěžovatel) totožnými kasačními stížnostmi, a to z důvodu nezákonného posouzení právní otázky soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů napadených rozsudků podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[8] Nejprve stěžovatel namítal, že krajský soud v otázce nesouladu odvodu zavedeného novelou zákona o podpoře výroby elektřiny s mezinárodními smlouvami, tj. Smlouvou o EU (ve znění tzv. Lisabonské smlouvy), Úmluvou, Dodatkovým protokolem a Listinou základních práv EU (uvedené dokumenty stěžovatel souhrnně nazýval jako mezinárodní smlouvy), nesprávně argumentoval nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11. Ústavní soud totiž není oprávněn posuzovat soulad právní normy s mezinárodní smlouvou, která je sice podle čl. 10 Ústavy součástí právního řádu České republiky, není však součástí ústavního pořádku České republiky. Ústavní soud proto nemohl ve svém nálezu posuzovat soulad novely s mezinárodními smlouvami a ani tak neučinil. Není proto v této souvislosti podstatné, k jakým závěrům dospěl při posuzování souladu vnitrostátní právní normy s normami ústavními. Krajský soud proto pochybil, pokud své závěry vystavěl na závěrech uvedeného nálezu Ústavního soudu, neboť ty nejsou ve věci aplikovatelné (ty jsou totiž aplikovatelné pouze z hlediska souladu novely s ústavním pořádkem). Nepřezkoumatelnost napadených rozsudků proto shledal stěžovatel v tom, že krajský soud sám soulad novely s mezinárodními smlouvami vůbec neposoudil.

[9] V rámci druhé kasační námitky stěžovatel obsáhle popsal účel a obsah směrnice 2001/77/ES, o podpoře elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie na vnitřním trhu s elektřinou (dále jen „směrnice 2001/77/ES“), a směrnice 2009/28/ES, o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnice 2001/77/ES a směrnice 2003/30/ES (dále jen „2009/28/ES“), jež byly do českého právního řádu implementovány zákonem o podpoře výroby elektřiny. Upozornil, že dle čl. 27 odst. 1 směrnice 2009/28/ES měly členské státy uvést v účinnost předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 5. 12. 2010. Reakcí českého zákonodárce bylo přijetí novely provedené zákonem č. 402/2010 Sb., jímž byl zaveden odvod a kterou zákonodárce „reagoval“ na jím nevítaný rozmach výroby elektřiny ze slunečního záření v České republice. Zákonodárce přitom zcela ignoroval, že tento rozmach vycházel z důvěry investorů v dlouhodobost podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, která byla garantována zákonem o podpoře výroby elektřiny ve znění před novelou. Zákonodárce zavedením odvodu dodatečně změnil dříve nastavená pravidla podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, neboť fakticky snížil výši dříve garantované podpory a tím změnil i dobu návratnosti investic do výrobních zdrojů elektřiny vyráběné ze slunečního záření. Podle stěžovatele je zjevné, že novela není v souladu s právem platným v České republice, neboť jeho součástí je i právo EU, tvořené (mimo jiné) i citovanými mezinárodními smlouvami a evropskými směrnicemi.

[10] Za řešení popsané situace považuje stěžovatel předložení věci Soudnímu dvoru EU k rozhodnutí o předběžné otázce, což mohl učinit již krajský soud. Stěžovatel také ve svých kasačních stížnostech formuloval tři otázky, které by dle jeho názoru měl Nejvyšší správní soud Soudnímu dvoru EU předložit.

[11] Vzhledem k výše uvedenému stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud vydal usnesení, kterým by přerušil řízení a obrátil se na Soudní dvůr EU s příslušnou předběžnou otázkou. Pokud Nejvyšší správní soud této možnosti nevyužije, stěžovatel navrhl, aby napadené rozsudky krajského soudu zrušil a vrátil mu věci k dalšímu řízení.

IV.
Vyjádření žalovaného a replika stěžovatele

[12] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasačním stížnostem sdělil, že se zcela ztotožňuje s napadenými rozsudky krajského soudu a neshledává je nepřezkoumatelnými ani nezákonnými. Správce daně při posuzování stížností na postup plátce daně postupoval plně v souladu s platnou právní úpravou, pokud stížnosti zamítl. Plátce daně, tj. společnost E.ON, totiž dostál své povinnosti podle § 233 daňového řádu a daň vybíranou srážkou ve stanovené lhůtě a výši odvedl. Žalovaný poznamenal, že účastník řízení je povinen v daňovém řízení postupovat v souladu se zákonem a jinými právními předpisy (§ 5 odst. 1 daňového řádu), což v posuzovaném případě splnil. Na tom nemůže nic změnit ani stěžovatelův nesouhlas s nově stanoveným odvodem, kdy tento odvod stanovil zákon, který plátce daně i správce daně plně respektovali. Dále žalovaný připomněl, že správce daně ani účastník řízení nemají kompetence k rozhodování o souladu či rozporu jakéhokoliv zákona s Listinou základních práv a svobod, neboť tato pravomoc je dána pouze Ústavnímu soudu. Odkázal také na již výše zmiňovaný nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11, kterým Ústavní soud shledal konformitu ustanovení zákona o podpoře výroby elektřiny.

pokračování

[13] Vzhledem ke shora uvedeným skutečnostem žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnosti jako nedůvodné zamítl.

[14] V reakci na vyjádření žalovaného stěžovatel konstatoval, že toto vyjádření je pouhým potvrzením zhůvěřilosti veškerého dosavadního postupu žalovaného, jakož i daňových orgánů nižšího stupně, kdy se tyto orgány ani neobtěžovaly číst stěžovatelova podání. Zdůraznil, že v dosavadním řízení netvrdil zdaleka pouze protiústavnost, ale opakovaně namítal zejména rozpor s přímo aplikovatelnými ustanoveními práva Evropské unie a zásadami, na nichž právo Evropské unie stojí. S těmito námitkami se přitom krajský soud ani žalovaný nikdy nevypořádali.

V.
Právní posouzení Nejvyšším správním soudem

[15] Vzhledem k tomu, že totožně formulované kasační stížnosti stěžovatele směřují proti obdobným rozhodnutím krajského soudu, rozhodl Nejvyšší správní soud ve shodě s § 39 odst. 1 a § 120 s. ř. s., o spojení těchto kasačních stížností ke společnému projednání.

[16] Nejvyšší správní soud při posuzování kasačních stížností hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnosti mají požadované náležitosti, byly podány včas a osobou oprávněnou, a není důvodné kasační stížnosti odmítnout pro nepřípustnost.

[17] K osobě žalovaného soud podotýká, že k 31. 12. 2012 zanikly finanční ředitelství a finanční úřady zřízené podle zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, a jejich působnost převzaly orgány finanční správy příslušné podle zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky. V souladu s § 19 odst. 1, § 20 odst. 1 a 2 a § 7 písm. a) posledně zmiňovaného zákona ve spojení s § 114 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, přešla působnost Finančního ředitelství v Českých Budějovicích jako orgánu rozhodujícího o odvoláních proti rozhodnutím finančních úřadů na Odvolací finanční ředitelství. Za žalovaného je proto třeba považovat v souladu s § 69 s. ř. s. právě Odvolací finanční ředitelství.

[18] Kasační stížnosti nejsou důvodné.

[19] Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval tvrzenou nepřezkoumatelností napadených rozsudků, kterou stěžovatel spatřoval v tom, že se krajský soud sám nevypořádal s tvrzeným rozporem novely provedené zákonem č. 402/2010 Sb. s mezinárodními smlouvami, respektive, že argumentoval pouze nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11, který však v této otázce nebyl aplikovatelný.

[20] V této souvislosti je třeba poznamenat, že za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů je rozhodnutí krajského soudu považováno tehdy, „[n]*ení-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené*“, a to zejména tehdy „*jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby. Soud, který se vypořádává s takovou argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost*

odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá“ (viz rozsudek NSS ze dne 14. 7. 2005, čj. 2 Afs 24/2005 – 44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS).

[21] Z odůvodnění napadených rozsudků je patrné, že se krajský soud ve všech pěti věcech souladem předmětné novely s mezinárodními smlouvami zabýval. V rozsudcích čj. 10 Af 429/2012 – 83 a čj. 10 Af 486/2012 – 61, v obou v bodech 15 a 16, krajský soud poznamenal, že stěžovatel v řízení před správními orgány ani v žalobním řízení neuvedl, v čem konkrétně mělo k porušení mezinárodních smluv dojít, pouze obecně tvrdil, že zavedení a provádění odvodu je v rozporu s příslušnými přímo aplikovatelnými ustanoveními mezinárodních smluv. Proto krajský soud v uvedených rozsudcích a také v rozsudcích čj. 10 Af 553/2012 - 69, čj. 10 Af 9/2013 – 54 a 10 Af 614/2012 – 44 na straně 5, odkázal na nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11, který se zabýval výkladem zachování základních svobod, ochranou vlastnictví, neporušením zákazu diskriminace, svobody podnikání a výkladem právních norem se zřetelem k mezinárodním smlouvám, kterými je Česká republika vázána, přičemž zde neshledal rozpor. Nepřisvědčil přitom stěžovateli v tom, že by Ústavní soud nepřezkoumával konkrétní právní předpis z hlediska mezinárodních závazků, případně komunitárního práva. Soud navíc poukázal na směrnici 2001/77/ES a směrnici 2009/28/ES, které nestanovují povinnost podpory solárních elektráren na volné ploše a podpory ostrovních elektrických systémů ani nepředepisují způsob podpory obnovitelných zdrojů. Proto nemohlo dojít k porušení předpisů komunitárního práva. Krajský soud v napadených rozsudcích také připustil, že finanční ředitelství se v přezkoumávaných rozhodnutích tvrzeným rozporem se závazky mezinárodního práva dostatečně nezabývalo, respektive se jím zabývalo jen velmi stručně, nicméně nedopustilo se takového pochybení, které by způsobilo nezákonnost napadených rozhodnutí.

[22] Nejvyšší správní soud proto uvádí, že z napadených rozsudků krajského soudu jednoznačně vyplývá, z jakého důvodu považoval soud žalobní námitky spočívající v nesouladu předmětné novely s mezinárodními smlouvami za nedůvodné. Krajský soud se tedy tvrzeným rozporem předmětné novely zákona o podpoře výroby elektřiny sám dostatečně zabýval, a proto nelze přisvědčit námitce stěžovatele, že by přezkoumávané rozsudky byly nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

[23] Kasační soud dále posuzoval, zda se krajský soud nedopustil nesprávného právního posouzení otázky souladu předmětné novely se stěžovatelem uváděnými mezinárodními smlouvami a evropskými dokumenty, pokud v této věci argumentoval nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11.

[24] Ze spisů krajského soudu kasační soud ověřil, že žaloby stěžovatele obsahovaly pouze obecné námitky, že se finanční ředitelství v napadených rozhodnutích nevypořádalo s tvrzeným rozporem novely s mezinárodními smlouvami a tato rozhodnutí jsou z toho důvodu nepřezkoumatelná. Ve svých obsáhlých žalobách (a stejně tak následně i v kasačních stížnostech) stěžovatel uvedl, že právní úprava odvodu a jeho faktická realizace je v rozporu se základními zásadami stanovenými mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána a které mají přednost před zákonem. Konkrétně zmínil rozpor se zásadou právní jistoty (preambule smlouvy o EU, čl. 17 Úmluvy, čl. 52 odst. 1 Listiny základních práv EU), zásadou ochrany vlastnictví (čl. 1 Dodatkového protokolu, čl. 17 Listiny základních práv EU), zákazu diskriminace (čl. 14 Úmluvy, čl. 21 Listiny základních

pokračování

práv EU), zákazu zneužití práv (čl. 17 Úmluvy), a svobodou podnikání (čl. 16 Listiny základních práv EU), dále upozornil na čl. 52 Listiny základních práv EU, jež je nadepsán jako rozsah a výklad práv a zásad.

[25] V souvislosti s námitkou stěžovatele o neaplikovatelnosti nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 je třeba poznamenat, že stěžovatel nesprávně chápe pojem ústavního pořádku České republiky, neboť z jeho kasačních stížností vyplývá, že jím citované mezinárodní smlouvy upravující základní lidská práva a svobody patří sice do právního řádu České republiky, nespadají ovšem do ústavního pořádku. K tomu Nejvyšší správní soud podotýká, že rozsah pojmu ústavního pořádku je třeba vedle čl. 112 odst. 1 Ústavy vyložit také v souladu s čl. 1 odst. 2 Ústavy a do jeho rámce tedy zahrnout i ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, tak jak byly vymezeny v čl. 10 Ústavy v jeho znění před euronovelou Ústavy (viz nález ÚS ze dne 25. 6. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 36/01, publ. pod č. N 80/26 SbNU 317, č. 403/2002 Sb.). Z toho jednoznačně plyne, že Úmluva a Dodatkový protokol patří do rámce ústavního pořádku České republiky a Ústavní soud je tak oprávněn posuzovat soulad zákonů s těmito smlouvami.

[26] Nejvyšší správní soud se proto ztotožňuje s názorem krajského soudu, že ve věci stěžovatelovy námitky spočívající v nesouladu novely zákona o podpoře výroby elektřiny s Úmluvou a Dodatkovým protokolem je na místě odkázat na nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11, který se zabýval souladem této novely s ústavním pořádkem, tedy i s Úmluvou a Dodatkovým protokolem.

[27] Ve vztahu k tvrzenému rozporu s Listinou základních práv EU a Smlouvou o EU, které jsou součástí unijního práva, kasační soud nejprve zmiňuje, že Ústavní soud interpretuje ústavní právo s přihlédnutím k principům plynoucím z práva unijního; přičemž nemůže zcela přehlížet dopad unijního práva na tvorbu, aplikaci a interpretaci vnitrostátního práva, a to v oblasti právní úpravy, jejíž vznik, působení a účel je bezprostředně navázán na unijní právo (srov. nález pléna ÚS ze dne 8. 3. 2006, sp. zn. Nález Pl. ÚS 50/04). Dále Nejvyšší správní soud připomíná, že podle čl. 52 odst. 3 Listiny základních práv EU platí, že tam, kde práva obsažená v Listině základních práv EU odpovídají právům zaručeným Úmluvou, jsou jejich smysl a rozsah (hodnotově) stejné jako ty, které jim přikládá Úmluva. Uvedené lze chápat tak, že v běžných případech bude ochrana práv a svobod zakotvených v ústavním pořádku České republiky a totožných práv a svobod obsažených v Listině základních práv EU v zásadě rovnocenná. Žalobce má však pravdu v tom, že Ústavní soud ČR není oprávněn posuzovat soulad české právní úpravy s evropským právem. Proto bylo v nyní posuzovaném případě na místě, aby krajský soud v napadeném rozsudku podrobněji vysvětlil, z jakého důvodu se domnívá, že předmětná právní úprava není v rozporu s evropským právem, respektive Listinou základních práv EU.

[28] V napadených rozsudcích krajský soud sice sám nerozvinul podrobnější úvahu, ze které by vyplýval jeho závěr o souladu předmětné novely s Listinou základních práv EU, avšak tuto nedůslednost kasační soud neshledává natolik závažnou, že by mohla způsobit nezákonnost napadených rozsudků. Stěžovatel ostatně sám nespecifikoval ani nerozvedl, v čem konkrétně je zákon o podpoře výroby elektřiny v rozporu s tvrzenými právy stanovenými v Listině základních práv EU.

[29] Stěžovatel dále argumentuje tím, že přijatá novela je v rozporu s účelem směrnice 2001/77/ES a s cílem směrnice 2009/28/ES, neboť reakcí českého zákonodárce nebyla „maximální podpora“ subjektů investujících do obnovitelných zdrojů, ale přijetí novely, kterou zákonodárce reagoval na jím nevítaný rozmach výroby elektřiny ze slunečního záření v České republice.

[30] K této kasační námitce Nejvyšší správní soud uvádí, že jde o nepřípustnou námitku ve smyslu ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť ji stěžovatel vznesl poprvé až ve svých kasačních stížnostech, přestože ji mohl uplatnit již v řízení před krajským soudem. Ve svých žalobách však stěžovatel argumentoval pouze obecně rozporem s komunitárním právem a zásadami, na kterých je právo EU postaveno.

[31] Nad rámec však Nejvyšší správní soud připomíná, že souladem novely zákona o podpoře výroby elektřiny se směrnicí 2009/28/ES, respektive jejím cílem a účelem, se již zdejší soud zabýval v rozsudku ze dne 20. 12. 2012, čj. 1 Afs 80/2012 – 40, publ. pod č. 2808/2013 Sb. NSS. Zde uvedl, že hlavním smyslem směrnice 2009/28/ES je uložit státům závazek dosáhnout do roku 2020 stanoveného podílu energie vyrobené z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie. Dle čl. 3 odst. 2 této směrnice jsou státy povinny zavést opatření, kterými účinným způsobem zajistí dosažení stanoveného podílu energie z obnovitelných zdrojů. Za tím účelem mohou členské státy zavést režim podpory (viz čl. 3 odst. 3). Režimem podpory se rozumí jakýkoli nástroj, režim či mechanismus uplatňovaný členským státem či skupinou členských států, který podporuje užívání energie z obnovitelných zdrojů snížením nákladů na výrobu této energie, zvýšením ceny, za kterou ji lze prodat, nebo zvýšením množství takto prodané energie prostřednictvím povinnosti využívat energii z obnovitelných zdrojů nebo jinak. To zahrnuje mimo jiné investiční pomoc, osvobození od daně nebo snížení daně, vrácení daně, režimy podpory pro povinnost využívat energii z obnovitelných zdrojů, včetně režimů používajících zelené certifikáty, a režimy přímé cenové podpory, včetně tarifů výkupních cen a plateb prémií [čl. 2 písm. k) směrnice].

[32] Cílem směrnice 2009/28/ES je dosažení minimálního stanoveného podílu energie z obnovitelných zdrojů na celkové spotřebě energie na území Evropské unie, a to prostřednictvím dosažení minimálního podílu energie z obnovitelných zdrojů stanoveného diferencovaně pro jednotlivé členské státy. Česká republika je povinna do roku 2020 dosáhnout podílu alespoň ve výši 13%.

[33] Zdejší soud v uvedeném rozsudku čj. 1 Afs 80/2012 – 40 dospěl k závěru, že směrnice 2009/28/ES nemá přímý účinek, neboť předpokladem vertikálního přímého účinku směrnice je, že povinnosti, jež ukládá, jsou v ní formulovány dostatečně určitě, přesně a bezpodmínečně, a že uplynula lhůta pro její transpozici (základy této judikatury byly položeny rozhodnutím Soudního dvora Evropských společenství ze dne 4. 12. 1974 ve věci 41/74 - *Yvonne van Duyn proti Home Office*, Recueil s. 1337, z poslední doby viz např. rozhodnutí Soudního dvora EU ze dne 12. 7. 2012 ve věci *Vodafone España SA*, C-55/11, C-57/11 a C-58/11, bod 37). Směrnice 2009/28/ES ukládá České republice povinnost zajistit, aby podíl energie vyrobené z obnovitelných zdrojů dosáhl v roce 2020 třinácti procent hrubé konečné spotřeby energie. Ponechává jí přitom široký prostor pro uvážení, jakými konkrétními opatřeními bude tohoto cíle dosaženo. Směrnice 2009/28/ES

dovoluje, aby státy přikročily k subvencování výroby elektrické energie z obnovitelných zdrojů, čímž činí výjimku z jinak poměrně striktního zákazu veřejné podpory. Stěžovatelova námitka, že zákonodárce přijetím novely dodatečně změnil dříve nastavená pravidla podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, tedy není důvodná ani z hlediska odstavce 25 odůvodnění směrnice 2009/28/ES. Tato směrnice naopak v uvedeném odstavci zdůrazňuje, že je důležité, aby členské státy mohly kontrolovat dopady a náklady vnitrostátních režimů podpory. Pro přímý účinek směrnice tak není splněna hned první z podmínek, tedy existence dostatečně určitého, přesného a bezpodmínečného závazku členského státu.

[34] Stěžovatel tedy není oprávněn dovolávat se v řízení před vnitrostátním soudem směrnice 2009/28/ES, neboť uvedená směrnice nemá přímý účinek.

[35] S ohledem na výše uvedené neshledal soud žádného důvodu pro položení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie. Aplikovaná právní úprava odvodu za elektřinu ze slunečního záření nemá předobraz v žádné z norem evropského práva a žádná z těchto norem ani zavedení tohoto odvodu nebrání. Ani sám stěžovatel neuvedl žádné konkrétní ustanovení směrnice, jehož výklad by měl být Soudním dvorem podán. Poukázal pouze na účel směrnice 2001/77/ES a cíl směrnice 2009/28/ES a dále na rozpor s některými základními lidskými právy a svobodami stanovenými v Úmluvě, Dodatkovém protokolu a Listině základních práv EU, jejich porušení ovšem Nejvyšší správní soud s odkazem na výše uvedené neshledává. Jak soud však vyložil výše, zavedením odvodu zcela nepochybně není kompromitován cíl směrnice 2009/28/ES a nebyla ani porušena základní lidská práva a svobody namítané stěžovatelem, což vyplývá z nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11.

VI.
Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[36] Nejvyšší správní soud tedy shledal námitky stěžovatele nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnosti jako nedůvodné (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[37] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech, neboť ve věci neměl úspěch, žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. července 2013

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu